

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2012

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΜΑΘΗΜΑ:
Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ

Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ

- Περιεχόμενο Μαθήματος
- Επιλογή Βιβλιογραφίας

ΑΘΗΝΑ 2012

Σύντομη περιγραφή μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει το ρόλο της ΕΕ στο διεθνές σύστημα, το πρότυπο των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδιαίτερα με τους σημαντικότερους γειτονικούς της χώρους –Βαλκάνια, Τουρκία, Μεσογειακές χώρες, καθώς και τη διαδικασία της διεύρυνσης της ΕΕ, τις συνέπειες και προοπτικές της. Θα αναλυθούν επίσης οι σχέσεις της Ένωσης με τη Ρωσία, τις ΗΠΑ, αναπτυσσόμενες χώρες, η θέση της στους παγκόσμιους οικονομικούς θεσμούς (GATT, ΠΟΕ, κ.λπ.) και η κοινή ξωτερική πολιτική και η πολιτική άμυνας της ΕΕ (ΚΕΠΠΑ/ΕΠΑΑ), ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισσαβώνας. Τέλος θα αναλυθεί ο ρόλος της Ελλάδας στη διαμόρφωση των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ.

Ειδικότερα, θα εξετασθούν οι παρακάτω ενότητες:

- 1. Το θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ**
P. Eeckhout, *External Relations of the European Union*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 2004.
Ch. Hill και M. Smith (επιμ.), *International Relations and the European Union*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 2005.
- 2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο Παγκόσμιο Σύστημα: Πολιτικές και Οικονομικές Πτυχές (παγκοσμιοποίηση, κ.λπ.)**
M. Dermizakis et.al., *Europe in the globalized economy*, Αθήνα, εκδ. Παπαζήση, 2006.
A. Giddens, P. Diamond και R. Liddle (επιμ.), *Global Europe, Social Europe*, Κέιμπριτζ, Polity Press, 2006.
- 3. Οι Συνθήκες της Νίκαιας και Λισσαβώνας και οι Εξωτερικές Σχέσεις/Πολιτική της ΕΕ**
A. Duff, *True Guide to the Treaty of Lisbon*, Βρυξέλλες, Alliance of Liberals and Democrats for Europe, 2008.
Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη της Λισσαβώνας. Παρουσίαση, Ανάλυση, Αξιολόγηση*, β' έκδοση συμπληρωμένη, Αθήνα, Θεμέλιο, 2010.
Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη της Νίκαιας και το Μέλλον της Ευρώπης*, Αθήνα, ΕΚΕΜ (Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών) – Θεμέλιο (Βιβλιοθήκη Ευρωπαϊκών Θεμάτων), 2001.
- 4. Η Κοινή Εμπορική Πολιτική της ΕΕ**
Da Conceição E., “Who Controls Whom? Dynamics of Power Delegation and Agency Losses in EU Trade Politics”, τ. 48, αρ. 4, Σεπτέμβριος 2010.
N. Μαραβέγιας και Μ.Ι Τσινισιζέλης (επιμ.), *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση: 50 χρόνια*, Αθήνα, Θεμέλιο 2007.
J.-Ch. Maur, “Exporting Europe's Trade Policy”, *The World Economy*, τ. 28, αρ. 11, Νοέμβριος 2005, σσ. 1565–1590.
- 5. Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)**
J. Howorth, *Security and Defence Policy in the European Union*, Λονδίνο/N. Υόρκη, Palgrave, 2007.
K. Smith, *European Union and Foreign Policy in a Changing World*, Λονδίνο, Polity, 2003.

6. Σχέσεις ΕΕ-Μεσογειακών Χωρών

- B. Hoekman και A. Özden, “The Euro–Mediterranean Partnership: Trade in Services as an Alternative to Migration?”, τ. 48, αρ. 4, Σεπτέμβριος 2010.
- H. Amirah Fernández και R. Youngs (επιμ.), “The Euro-Mediterranean Partnership: Assessing the First Decade”, *Real Instituto Elcano Paper*, Σεπτέμβριος 2005.
- A. Marchetti (επιμ.), “Ten Years Euro-Mediterranean Partnership Defining European Interests for the Next Decade”, *ZEI Discussion Paper C154*, 2005.

7. ΕΕ και Τουρκία: Οι προοπτικές ένταξης

- R. Perissich, “Turkey and the EU: A play in search of a script”, *EuroEos Commentaries*, 28/09/2010.
- Ugur M., “Open-Ended Membership Prospect and Commitment Credibility: Explaining the Deadlock in EU–Turkey Accession Negotiations”, τ. 48, αρ. 4, Σεπτέμβριος 2010.
- S. Baykal, “Unity in Diversity? The Challenge of Diversity for the European Political Identity, Legitimacy and Democratic Governance: Turkey’s EU Membership as the Ultimate Test Case”, *Jean Monnet Working Paper 09/05*, Ν. Υόρκη, 2005.
- L.G. Martin et.al, *Ο Ρόλος και η θέση της Τουρκίας στον κόσμο: Σύγχρονη πραγματικότητα και μελλοντικές προκλήσεις*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 2006.

8. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Βαλκάνια: Οι προοπτικές ένταξης/Ανατολική Εταιρική Σχέση

- A. Τσάκωνας, *Η βάλκανική πολιτική της ΕΕ δεν πρέπει να μείνει πίσω, Ανάλυση, Παρατηρητήριο Νοτιοανατολικής Ευρώπης / ΕΚΕΜ*, 27/09/2010.
- J.-D. Guilian, *L' élargissement de l' Europe*, Παρίσι, Presses Universitaires de France, 2004.
- A. Hammond, *The Balkans and the West: Constructing the European other*, Hampshire, Ashgate, 2004.

9. Σχέσεις ΕΕ – Ρωσίας/Πολιτική Γειτονίας/Eastern Partnership

- M. Leonard και N. Popescu (επιμ.), *A Power Audit of EU-Russia Relations, ECFR Paper Policy*, Νοέμβριος 2007.
- D. Trenin, “Russia, the EU and the common neighbourhood”, *CER essays*, Σεπτέμβριος 2005.

10. Αναπτυξιακή Πολιτική της ΕΕ (Σχέσεις με χώρες ΑΚΕ)

- A. Mold (ed.), *EU development policy in a changing world*, Άμστερνταμ, Amsterdam University Press, 2007.
- A. Χουλιάρας, *Η διεθνής αναπτυξιακή βοήθεια προς τον 21ο αιώνα*, Αθήνα, Εξάντας, 1998.

11. Διατλαντικές Σχέσεις: Ευρωπαϊκή Ένωση – ΗΠΑ

- M. Koenig-Archibugi, “Accountability in Transnational Relations: How distinctive is it?”, *West European Politics*, τ. 33, αρ. 5, 2010.
- G. Papastamkos, *Relations between EU and NATO: indivisible transatlantic security or a new strategic partnership in the management of security and defence responsibilities?*, Αθήνα-Κομοτηνή, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2002.

L.S. Kaplan, *NATO Divided, NATO United: The Evolution of an Alliance*, Ουάσιγκτον, Praeger Paperback, 2004.

12. Η Ελλάδα και οι Εξωτερικές Σχέσεις της ΕΕ

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η θέση της Ελλάδας στο διεθνές, ευρωπαϊκό και περιφερειακό σύστημα*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2007.

Σ. Βαλντέν, *Η Ελλάδα στα Βαλκάνια και τον κόσμο*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2004.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΑΣΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Νέες εκδόσεις

- Journal of Common Market Studies*, vol. 49, no 1, 2011, pp. 1 – 190.
- F. Bindi (ed.), *The Foreign Policy of the European Union. Assessing Europe's Role in the World*, Brookings Institution, Washington DC, 2010.
- M. Emerson et. Al., *Upgrading the EU's Role as Global Actor*, Brussels, CEPS et al, 2011.
- E. Gross, *The Europeanization of National Foreign Policy. Continuity and Change in European Crisis Management*, London, Palgrave, 2011.
- St. McGuire and M. Smith, *The European Union and the United States*, London, Palgrave, 2008.

- H. Amirah Fernández και R. Youngs (επιμ.), “The Euro-Mediterranean Partnership: Assessing the First Decade”, *Real Instituto Elcano Paper*, Σεπτέμβριος 2005.
- S. Baykal, *Unity in Diversity? The Challenge of Diversity for the European Political Identity, Legitimacy and Democratic Governance: Turkey's EU Membership as the Ultimate Test Case*, Jean Monnet Working Paper 09/05, Ν. Υόρκη, 2005.
- M. Dermitzakis et.al., *Europe in the globalized economy*, Αθήνα, εκδ. Παπαζήση, 2006.
- A. Duff, *True Guide to the Treaty of Lisbon*, Βρυξέλλες, Alliance of Liberals and Democrats for Europe, 2008.
- P. Eeckhout, *External Relations of the European Union*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 2004.
- A. Giddens, P. Diamond και R. Liddle (επιμ.), *Global Europe, Social Europe*, Κέιμπριτζ, Polity Press, 2006.
- J.-D. Guilian, *L' élargissement de l' Europe*, Παρίσι, Presses Universitaires de France, 2004.
- A. Hammond, *The Balkans and the West: Constructing the European other*, Hampshire, Ashgate, 2004.
- Ch. Hill και M. Smith (επιμ.), *International Relations and the European Union*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 2005.
- J. Howorth, *Security and Defence Policy in the European Union*, Λονδίνο/Ν. Υόρκη, Palgrave, 2007.
- P.C. Ioakimidis, “The Europeanization of Greece: An Overall Assessment” in Featherstone, K. και Kazamias, G. (επιμ.), *Europeanization and the Southern Periphery*, Λονδίνο, Frank Cass, 2001.
- L.S. Kaplan, *NATO Divided, NATO United: The Evolution of an Alliance*, Ουάσιγκτον, Praeger Paperback, 2004.
- S. Keukeleire και J. MacNaughtan, *The Foreign Policy of the European Union*, Λονδίνο, Palgrave, 2008.
- M. Leonard και N. Popescu (επιμ.), A Power Audit of EU-Russia Relations, *ECFR Paper Policy*, Νοέμβριος 2007.
- E. Lucas, *The New Cold War, How the Kremlin Menaces both Russia and the West*, Λονδίνο, Bloosmbury, 2008.
- A. Marchetti (επιμ.), “Ten Years Euro-Mediterranean Partnership Defining European Interests for the Next Decade”, *ZEI Discussion Paper C154*, 2005.

- L.G. Martin et.al, *Ο Ρόλος και η θέση της Τουρκίας στον κόσμο: Σύγχρονη πραγματικότητα και μελλοντικές προκλήσεις*, Αθήνα : Ι. Σιδέρης, 2006.
- J.-Ch. Maur, “Exporting Europe's Trade Policy”, *The World Economy*, τ. 28, αρ. 11, Νοέμβριος 2005, σσ. 1565–1590.
- J. McCormick, *European Superpower*, Λονδίνο, Palgrave, 2007
- A. Mold (ed.), *EU development policy in a changing world*, Άμστερνταμ, Amsterdam University Press, 2007.
- G. Papastamkos, *Relations between EU and NATO: indivisible transatlantic security or a new strategic partnership in the management of security and defence responsibilities?*, Αθήνα-Κομοτηνή, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2002.
- W. Sadurski, J. Ziller και K. Żurek (επιμ.), *Après Enlargement: Legal and Political Responses in Central and Eastern Europe*, Robert Schuman Centre for Advanced Studies/European University Institute, Φλωρεντία, 2006.
- K. Smith, *European Union and Foreign Policy in a Changing World*, Λονδίνο, Polity, 2003.
- D. Trenin, “Russia, the EU and the common neighbourhood”, *CER essays*, Σεπτέμβριος 2005.
- Αγορά Χωρίς Σύνορα*, αρ. 11, τ. 2, Σεπτέμβριος – Νοέμβριος 2005 (Τεύχος αφιερωμένο στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ).
- Ε. Ανδρικοπούλου – Γρ. Καυκαλάς (επιμ.), *Ο νέος ευρωπαϊκός χώρος. Η διεύρυνση και η γεωγραφία της ευρωπαϊκής ανάπτυξης*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2000.
- Σ. Βαλντέν, *Η Ελλάδα στα Βαλκάνια και τον κόσμο*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2004.
- Σ. Βαλντέν, *Η διεύρυνση της ΕΕ μετά τη Νίκαια*, στο Σ. Ντάλης (επιμ.) «Από το Άμστερνταμ στη Νίκαια: η Ευρώπη και η Ελλάδα μπροστά στη νέα εποχή», εκδ. Κριτική, Αθήνα 2001.
- Σ. Βαλντέν, *Τα Βαλκάνια και η Ευρώπη μετά τον πόλεμο του Κοσόβου*, σ. 231-280 στο Θ. Ντόκος-Φ. Πιέρρος (επιμ.), «Τα Βαλκάνια μετά τον πόλεμο του Κοσσυφοπεδίου», ΕΛΙΑΜΕΠ και Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2000.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Γραφείο για την Ελλάδα) – Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (επιμ.), *Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή 2003.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η θέση της Ελλάδας στο διεθνές, ευρωπαϊκό και περιφερειακό σύστημα*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2007.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης (συντον.), *Greece in the European Union – The New Role and the New Agenda*, Αθήνα, Έκδοση του Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ σε συνεργασία με το ΕΚΕΜ, 2002.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη της Νίκαιας και το Μέλλον της Ευρώπης*, Αθήνα, ΕΚΕΜ (Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών) – Θεμέλιο (Βιβλιοθήκη Ευρωπαϊκών Θεμάτων), 2001.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Νέα Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα*, Αθήνα, ΕΛΙΑΜΕΠ/Ι. Σιδέρης, 1996.
- Ν. Μαραβέγιας και Μ.Ι Τσινισιζέλης (επιμ.), *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση: 50 χρόνια*, Αθήνα, Θεμέλιο 2007.
- Γ. Παπαστάμκος, *Ευρωπαϊκές Εξωτερικές Σχέσεις*, Αθήνα, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2000.
- Δ. Ξενάκης και Μ. Τσινισιζέλης (επιμ.), *Παγκόσμια Ευρώπη; Οι Διεθνείς Διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 2006.
- Α. Χουλιάρας, *Η διεθνής αναπτυξιακή βοήθεια προς τον 21ο αιώνα*, Αθήνα, Εξάντας, 1998.